

setételben, a Credoban a zenei egység megteremtésére a zeneszerző az úgynevezett „Credo-misék” eljárását alkalmazza: a Credo-szöveget refrénként használva visszaidézi a hitvallás egyes gondolati egységei elején. A Credo-motívum motószzerűségét az unisono kórus is aláhúzza. Ez az egységesítő elv a tétel középrészéig, az Et incarnatus est szakaszig érvényesül, mely a tradíciókhoz híven egy c-moll Adagio. A Krisztus földi életének mélypontjára utaló szövegrésznel (et se-

pultus est — eltemetteték) elhallgat a hangszeres kíséret. Az Et resurrexit zárószakaszban egy másik mottó tölt be a Credo-motívumhoz hasonló szerepet. A mise egyetlen fűgája a Credo-t záró Amen. Ugyanakkor a Sanctust ellenpontos hangszeres játék vezet be, melyet drámai, moll fordulatokban gazdag kórus követ, nyilván azért, hogy a rákövetkező Pleni sunt caeli szakasz gyors tempója és problémátlan C-dúr hangnem minél nagyobb ellentétként hasson.

A Liszt Ferenc Zeneművészeti Főiskola egyházzenei tanszékének erdélyi tanulmányi kirándulásáról

A tanszék harminc hallgatója és hat tanára szeptember 7-14. között tett tanulmányi látogatást Erdélyben. Az utazáson részt vett az MTA Zenetudományi Intézete népzenei kutatócsoportjának két munkatársa, Domokos Mária és Németh István is. Az út első állomása az Udvarhely széki *Szentegyházasszalu* volt, ahol csoportunk a helybeli Gyermekfilharmónia által létrehozott és fenntartott Múzeum-szállóban kapott két napot át szállást és szeretetteljes ellátást.

A tanulmányi program első részeként a szeptember 8-i Kisboldogasszony-búcsún *Lövete* élő népénekhagyományából kaphattunk ízelítőt. A délelőtti nagymisé — melyet a zsúfolóságig megtelt templomban Bálint Lajos nyugalmazott gyulafehérvári érsek celebrált — egy hagyományos somlyói búcsus ének mellett többek között felhangzott a középkori eredetű magyar *Te Deum* is. Ennél is jelentőségű volt, hogy délután 3 órakor a helyi hagyományban máig fennmaradt magyar nyelvű nagyvecsernyén vehettünk részt, majd a szentegyházasszalu virrasztási szokásokkal, énekekkel ismerkedhettünk meg. Az utóbbit nemcsak a virrasztók gyűjtési körülmények közötti „kikérdezése” jelentette, hanem hallhattunk halott melletti siratást is, mely tíz „hivatásos” sirató férfi ajkán hang-

zott fel. Hétfőn délelőtt a lövétei templomban hallgattunk énekeseket, akik a Kájoni-kancionáléból ismert, a hagyományban megőrzött népének-anyagot szólaltatták meg.

A csoport hétfő délután *Kolozsvárra* utazott, ahol kedd reggel bekapcsolódott annak a már hétfő reggel megkezdődött kántortovábbképzőnek a munkájába, melyet a Gyulafehérvári Római Katolikus Érsekiség rendezett kötelező jelleggel — *Gál Alajos* fősperes és *Geréd Vilmos* kántor szervezésében — főállású kántorainak. A program reggelente 1/2 8 órakor a Szent Mihály-templomban kezdődött közös szentmisével. A reggeli után, 9 órától előadásokat hallhattak a résztvevők; kedden *Dobszay Lászlót* (A zene a liturgiában — történeti áttekintés), kedd délután *Angi Istvánt* (Tragikum és fenség az egyházzeneben), szerdán *Barsi Balázst* (A nagyhét liturgiája), csütörtökön *Ferenczi Ilonát* (Az új „Protestáns Graduál” forrásai és anyaga) valamint *Szendrei Jankát* (Az erdélyi népénekhagyományról), végül pénteken *Kallós Zoltánt* (Erdélyi karácsonyi énekes népszokások, dokumentumfilm a csángókról „Templom és iskola” címmel), *Dobszay Lászlót* (A nagyhét liturgiája — összefoglalás) és *Enyedi Pált* (Az orgonista a liturgiában).

A délután első fele liturgikus gyakorlattal telt, ennek során egyrészt kisebb csoportok egy-egy tapasztalt kolléga vezetésével különböző kolozsvári templomokban gyűltek össze a liturgikus orgonajátékban szerzett készségeik gyarapítására. Másrészt, csütörtök délután, valamennyi résztvevő közösen tartott gyakorlatot a nagyhét liturgiájából.

E főbb programokhoz —Soós András illetve Ferenzi Ilona— vezetésével naponta csatlakozott közös kóruspróba, mely az este 6 illetve fél 7 órakor kezdődő vesperásra készített elő. Ez utóbbit a Szent Mihály-templomban tartottuk, kivéve szerda este, amikor a Fő téri evangélikus templomban végeztük nagyszámú helybéli érdeklődő és résztvevő jelenlétében a Protestáns Gra-

duál szerint a vecsernyét. Az idén júniusban készült el a Szent Mihály-templom műemléki értékű orgonaegyüttese, ezért a vesperást több alkalommal követte orgonabemutató: szerdán *Enyedi Pál* játszott, a hangszer építésének történetét *Geréd Vilmos* ismertette; csütörtökön a polifon vesperán *Geréd Erzsébet* orgonált; végül péntek este *Ursula Philippi* adott hangversenyt.

Péntek délután az egyházzenei tanszék hallgatói *Kallós Zoltán* vezetésével egy kis mezőségi református faluba, *Visára* utaztak, hogy ismerkedjenek a vidék népdalhagyományával. A program *Válaszúton*, *Kallós Zoltán* portáján a hagyományt fenntartó —illetve felelevenítő— táncházzal zárult, ehhez *Sebestyén Márta* és *Berecz András* népdalbemutatója társult.

Egyházzenei kórustalálkozó Sepsibodokon

1997. május 3-án ötödik alkalommal tartottak egyházzenei kórustalálkozót Sepsibodokon. A résztvevők: *a sepsibodoki református egyházközség ifjúsági kórusa* (vez. Dénes Csaba lp.), *a rétyi (református) leánykórus* (vez. Kelemen Judit), *a Sepsiszentgyörgyi Magyar Férfidalárda* (vez. László Attila), *a Gál Mózes Művelődési Egyesület Rozmaring kórusa – Barót* (katolikus) (Lászlóné Varga Judit), *a Szemerjai Református Dalárda* (vez. Sipos Zoltán), *a kovásznai református egyházközség férfikara* (vez. Csorja Ferenc), *a Szivárvány női kórus – Uzon* (vez. Keresztes Ildikó), *a sepsiszentgyörgyi művelődési ház Cantus Firmus vegyeskara* (vez. László Attila), *a Brassói Magyar Dalárda* (vez. Klára Mária), *a Pro Musica Kamarakórus – Sepsiszentgyörgy* (vez. Sipos Zoltán) és *a sepsibodoki református egyházközség vegyeskara* (vez. Dénes Csaba). A találkozón és a karnagyok szakmai megbeszélésén meghívottként részt vett *Bódiss Tamás*, főtí református kántor, orgonaművész is. —

(*A hírrovatnak nem feladata a kommentálás, sőt többen kifogásolják ilyen szerkesztői „kilengéseinket”. Most ismét nem állhatjuk meg, hogy megjegyzést ne fűzzünk a találkozó műsorához. Az elküldött programból kitűnik, hogy sajnós, a magyarországiakhoz hasonlóan az erdélyi kórustalálkozók anyaga is igen csak „vegyes”, Palestrinától kezdve nagyon vitatható értékű mai kórusfeldolgozásokig és az ún. ébredési énekekig minden összehalmozódik, sőt, egy egyházzenei találkozóba egyáltalán nem illő világi, hazafias és egyéb dalok is beszüremkednek. Egyáltalán: igen, „előregedett”, agyonénekelt a repertoár. Amennyire dicséretes az éneklő kedv, az áldozatvállalás, az ökumenikus együtt-munkálkodás, a magyarság egybefogása, olyan sürgető lenne a nemesebb darabok felé törekedés, az egyenletesebb repertoár kialakítása. Ebben pl. praktikus kiadványaink régizenei, mégis friss anyagával, Budapestről is tudunk segíteni — egyébként pedig vigyázó szemünket Erdélyre vetjük, abban a reményben, hogy az még egy tisztább egyházzenei ízlés letéteményese. A szerk.)*